

Läsnyckel

Kalkonerna

av Bengt-Erik Engholm

Hegas arbetsmaterial heter nu Läsnycklar – med lite mer fokus på samtal och bearbetning. Vi vill att böckerna ska räcka länge och att läsaren ska aktiveras på olika sätt, och på flera plan. Ibland fokuserar Läsnyckeln mest på innehållet, ibland mer på genren eller formen, det beror på vilken titel det gäller.

Läsnyckeln till *Kalkonerna* kan användas både som lärarhandledning för boksamtal och som ingång för enskild läsning. Välj ut det som passar dina elever!

Efter läsningen

Lånat eller stulet?

Det råder delade meningar om ifall Petter och berättelsens jag snott eller bara lånat gubbens moped (s. 41). Hur kan de tycka så olika? Vad anser du att de gjort?

Att säga en sak och tänka en annan

Berättelsens jag håller ofta inne med sina tankar. Han säger en sak, men inom honom bubblar det av andra tankar. Vad han tänker får vi reda på i hans inre monologer. Gå tillbaka till två av dem på sidan 75-76 och 49-50. Varför håller han inne med det han tänker?

Ölsinne

– *Du ska fan aldrig få nåt av mig igen. Du har noll ölsinne (s. 64).* Marko och Kevin blir irriterade på Petter som är så full att han knappt kan stå, men vad menas med ölsinne?

Terränglöpning med aspackad kompis

Berättelsens jag sliter hårt med att få hem Petter och om terränglöpning med aspackad kompis varit en olympisk gren hade jaget slagit världsrekord, det är i varje fall vad han tänker när han mitt i natten släpar på sin kompis i elljusspåret. Har du varit med om något liknande? Kommer du ihåg hur du kände dig? Vad tror du hade hänt Petter om jaget inte hade hittat honom?

Skvallerbytta bing bång

Det skulle räcka med en enda bil. Någon som såg oss och sedan var snacket igång (s.68). Berättelsens jag är rädd att det ska börja skvalleras. Vad är det värsta/bästa med skvaller, tycker du? För du vidare skvaller? Tänk om någon ändå fått syn på Petter den kvällen, hur hade det låtit i byn då?

Vad hände sen?

Vad tror du kommer att hända med Petter och jaget efter den här kvällen? Kommer de att fortsätta vara vänner? Varför/varför inte?

Tonåren i backspegeln

Petter och berättelsens jag är väldigt olika. Hur tror du att de skulle beskriva sig själva och sina familjer 20 år senare? Finns det något de inte kommer att berätta?

Självupplevt

I författarporträttet i slutet av boken beskriver Bengt-Erik Engholm sig som en gubbe som föddes i en taxi 1959. Om *Kalkonerna* skriver han att *Den här historien är nästan helt sann och jag fick en egen moped när jag fyllde femton*. Berättelsen är alltså självupplevd, men finns det något i den som tyder på att den utspelade sig på 70-talet när Bengt-Erik var tonåring eller kunde den lika gärna ha utspelat sig idag? Diskutera och lägg fram eventuella bevis.

Arbeta vidare

Om att läsa

Klicka på den här länken:

<http://akademibokhandeln.se/artiklar/bengt-erik-engholm-bockerna-finns-i-mig/>

På webbsidan beskriver Bengt-Erik hur han tycker det är att läsa och vad han tycker att en bra bok ska ge läsaren. Är det likadant för dig och håller du med honom?

Moppefakta

Det kryllar av mopeder på insidan av bokens pärmar och den gamla ljusblå, av märket Sachs, har en nyckelroll i historien, men vad vet du egentligen om mopeder? Hur fort kan de köra och hur fort får man köra enligt lag? Hur gammal måste man vara för att ta moppe-körkort och vad måste man kunna? Var får man köra med moped och finns det några skyltar som en mopedist bör ha extra bra koll på? När blev det lag på att ha hjälm på moped och finns det några mopedrekord, t.ex. i Guinness rekordbok? Samla era fakta på affischer och häng upp i klassrummet.

Dagen efter – rollspel

Berättelsens jag är uppe länge efter att Petter somnat dyngrak på hans bäddsoffa. Allt som hänt under kvällen maler i honom, men mycket mer får vi inte veta innan boken är slut. Gå ihop i grupper om fyra och samtala om hur berättelsen fortsätter dagen efter. Rollspela sedan som Petter, jaget, mamman och pappan inför klassen, improviserat eller med manus.

Om att vara ny

Peters berättelser om hur det är att bo i stan är väldigt olika. Jämför hur han beskriver livet i stan på sidan 23-24 med hur det låter när han berättar om det på sidan 37-38. Varför är de så olika? Vilken beskrivning ligger närmast sanningen, tror du?

Tror du att det Petter upplevt som ny i stan spelar någon roll för det som händer när han är tillbaka i byn eller hade det lika gärna kunnat hända ändå?

Om att bli tonåring

Ölen var inget att ha. Den smakade beskt och äckligt, men jag visste att jag var tvungen att lära mig. Det var det man gjorde när man blev tonåring: man drack öl, åkte moped och hängde med tjejer. Jag fick jobba på det där med ölen, men moped hade jag ju faktiskt kört nu. Och så tjejer (s.51).

Är det det här det innebär att bli tonåring? Vad är det för skillnad mot att vara barn och vuxen? Intervjua vuxna och barn i din närhet och skriv ner deras tankar om vad de tycker hör tonåren till. Lämna in till din lärare. Läraren sammanställer ett representativt urval av tankar som sedan kan tjäna som utgångspunkt för ett gemensamt samtal.

Återseendet

Marko och Kevin drar. De lämnar Petter ensam fastän han är så full att han inte kan ta hand om sig själv. Men det här är med säkerhet inte sista gången de ses. Man kan föreställa sig att mötet blir laddat, men vad sker när de träffas igen? Skriv ner en scen med eller utan dialog, där Petter, Kevin och Marko ses igen. Jobbar ni i par, kan ni skriva varannan replik.

Äckel och rädsla i språket

Läs om jagets möte med gubben Antes kalkoner på sidan 17-19. Hur förmedlar beskrivningarna av kalkonerna vad jaget känner? Vilka ord är negativt laddade? Hur skulle samma beskrivning se ut om de starka negativa orden byttes ut mot mer neutrala ord? Jämför vilken effekt det får.

Mycket läsnöje!